

BARTOSZ SOBCZYK

271017

WARSAW INTERNATIONAL STUDIES
IN PSYCHOLOGY,
WYDZIAŁ PSYCHOLOGII,
UNIwersytet warszawski

‘TERAZ MY’
O ZATRZYMANIU
MINISTRA
DRZEWIECKIEGO
PODCZAS SYLWESTRA
1999 R. W MIAMI

ETYKA DZIENNIKARSKA I

31. GRUDNIA 2008 R.

SYTUACJA

Wstęp

Stacja TVN jest stacją o charakterze rozrywkowo-informacyjnym. Wraz z redaktorami należącej do tej samej spółki stacji TVN24 przedstawiają sprawy dotyczące polityków i prawa w programie „Teraz My” prowadzonym na żywo. Program znany jest z publikowania kontrowersyjnych materiałów oraz decyzji etycznych przez wielu uważanych za wątpliwe.

Redaktorzy Andrzej Morozowski i Tomasz Sekielski wyszukali w Internecie informacje na temat przeszłości ministra Mirosława Drzewieckiego:

Posel Drzewiecki dziewięć lat temu, o godz. 21.50 dnia 31. grudnia 1999 roku w stanie wskazującym na spożycie alkoholu został zatrzymany przez policję w Miami (Floryda, USA) jako podejrzany w sprawie zastosowania przemocy wobec żony - świadek widział go chwytającego żonę za gardło, a następnie rzucającego nią na ziemię.¹ Miało to miejsce w trakcie imprezy sylwestrowej w okolicy, w której kilkadziesiąt osób dopuściło się naruszenia spokoju. Zatrzymany nie posługując się płynnie językiem angielskim, podpisał akta wypełnione przez funkcjonariusza Chada Rosena², oraz oświadczenie w których mowa iż jest on niezatrudniony, nie posiada żadnego majątku, dochodów ani zobowiązań majątkowych³. W dniu następnym, po wpłaceniu przez żonę \$1.5 tys. kaucji, został przez sąd zwolniony z aresztu, zgadzając się przy tym na bycie reprezentowanym przez prawnika z urzędu. Po jakimś czasie sąd zwolnił go ze stawianych mu zarzutów stosowania przemocy fizycznej wobec małżonki, a następnie kaucja, którą ona wpłaciła, została jej zwrócona.

¹ Ref. Bibliografia, p. 7

² Ref. Bibliografia, p. 6

³ Ref. Bibliografia, p. 8

Redaktorzy przed programem zapytali ministra Drzewieckiego czy był kiedyś aresztowany, na co on odpowiedział, że nie był ani aresztowany ani zatrzymany. Następnie przedstawiono mu znalezione informacje i poproszono o komentarz. Minister w szoku nie potrafił wytłumaczyć dokładnie o co chodziło i poprosił dziennikarzy o kontakt z żoną.⁴

Dziennikarze po tej rozmowie zaprosili ministra do studia, pomijając przy tym żonę oraz zdania jakichkolwiek innych osób mogących zająć stanowisko w tej kwestii.⁵⁶ W rozmowie miały być głównie poruszane kwestie wątpliwego uchylenia zarzutów (niestawiennictwo świadków), krzywoprzysięstwa posła w kwestii posiadanego majątku (podpisanie oświadczenia policyjnego) oraz nieprzyznania się wcześniej przed kamerami do spędzenia nocy w areszcie.

Rywalizujące wartości i zasady:

- Prawdomówność ministra
- Prawo do prywatności ministra
- Prawo społeczeństwa do informacji
- Sprawiedliwość
- Wiarygodność mediów
- Krzywda

Pytanie z punktu widzenia redaktorów programu:

Czy należy upublicznić sytuację, w której znalazł się minister przed dziewięcioma laty, poprzez dopuszczenie do realizacji programu? Jeśli tak, to w jakiej formie?

ANALIZA

Waga wartości i zasad

⁴ Ref. Bibliografia, p. 4

⁵ Ref. Bibliografia, p. 1

⁶ Ref. Bibliografia, p. 5

Ważne jest, aby osoba zasiadająca na stanowisku ministra rządu była osobą prawdomówną i wiarygodną dla wyborców. Społeczeństwo ma prawo do rzetelnej informacji na temat życia ministra jako osoby publicznej. Niemniej jednak zdarzenia z przeszłości, które nie było związane z pełnioną przez niego funkcję, a zatem bliższe jego życiu osobistemu bądź rodzinnemu niż zawodowemu nie powinny stanowić kwestii debaty publicznej. Wiarygodne media powinny przedstawiać informacje badając wszelkie okoliczności i świadków im towarzyszących w sposób sprawiedliwy i obiektywny. Decyzja o publikacji powinna objąć również kryterium krzywdy, jaka może być wyrządzona zarówno osobom, których ta kwestia dotyczy bezpośrednio, jak również osobom bądź instytucjom, na które będzie ona miała pośredni wpływ.

Czynniki zewnętrzne

Polityka stacji – zarówno stacja, jak i władze grupy ITI, do której ona należy, nie informują o podpisaniu Kodeksu Etyki Dziennikarskiej⁷, kierowaniu się Kartą Etyczną Mediów⁸ oraz brak na ich stronach jakichkolwiek wzmianek o jakiegokolwiek polityce etycznej. Brak też informacji o przynależności poszczególnych dziennikarzy do stowarzyszeń kierujących się takimi zasadami.

Społeczeństwo – w chwili publikacji programu rząd, w którego skład wchodzi minister Drzewiecki posiada mocne poparcie społeczeństwa.

Osoby objęte skutkami decyzji

Minister Drzewiecki – minister może utracić zaufanie społeczne, pomimo wyroku uniewinniającego jego reputacja zarówno w społeczeństwie, jak i wśród bliskich może zostać naruszona, z pewnością może mu zostać wyrządzona krzywda psychiczna, jako osobie niewinnej tłumaczącej się ponownie ze spraw sprzed lat; może on mieć również dalsze kłopoty z prawem.

⁷ Ref. Bibliografia, p. 9

⁸ Ref. Bibliografia, p. 10

Żona ministra Drzewieckiego – jej reputacja może zostać naruszona, może zostać posądzona o krzywoprzysięstwo, opinia jej bliskich może zostać naruszona

Rząd – może ucierpieć wysokie zaufanie społeczne⁹.

Partia polityczna – może zostać identyfikowana jako partia nie weryfikująca przeszłości członków.

Spółeczeństwo – zostanie poinformowane o przeszłości ministra u władzy, może spaść jego zadowolenie i zaufanie w stosunku do ekipy rządzącej, może dostać dawkę politycznej sensacji, do której zdaniem socjologów przywykło w czasach poprzedniej kadencji.

Stacja telewizyjna – może ucierpieć jej wizerunek jako stacji dbającej o określony poziom programów, ponosi koszty publikacji konkretnie tej treści, oglądalność programu może wzrosnąć.

Spółka holdingowa – j.w., ponadto oponenci spółki mogą potraktować ten program jako atak na koalicję, przez co obniży się jej wizerunek jako spółki o określonych preferencjach politycznych.

Dziennikarze prowadzący – ich popularność jako dziennikarzy śledczych może wzrosnąć, ich wizerunek w oczach etycznie skoncentrowanego społeczeństwa może ucierpieć.

Środowisko dziennikarskie – odczuwalny może być brak zaufania w stosunku do koleżanek i kolegów z branży, może być oskarżone o zaniechanie zasad etycznych, tendencję do gonienia za tanią sensacją.

Decyzje z poszczególnych perspektyw:

Deontologia – Powinnością moralną jest nie czynić krzywdy i niewątpliwie z perspektywy ministra sprawa ta polega na celowym jej wyrządzeniu. O ile zysk dla społeczeństwa jest niewielki, o tyle wyrządza się szkodę zarówno ministrowi, jak i wielu stronom pochodnym, poprzez usilne doszukiwanie się czyjegoś błędu. W związku z tym nie należy publikować tego programu i uszanowawszy decyzję sądu, nie szkodzić więcej osobie niewinnej. Takiego zachowania z pewnością oczekiwaliby redaktorzy, gdyby sytuacja dotyczyła ich samych.

⁹ Ref. Bibliografia, p. 3

Teleologia – Potencjalny pożytek upubliczniania tej historii jest niewielki, z pewnością nie jest prawe zmuszanie kogoś do tłumaczenia się z sytuacji sprzed lat. Jeżeli dziennikarze znaleźli podstawy by twierdzić, iż minister naruszył prawo, wówczas powinni o tym poinformować służby w Miami i podjąć decyzję o dalszym działaniu po otrzymaniu odpowiedzi.

Teoria cnót – można wykorzystać ten materiał, jednak zanim zaprosi się ministra do studia, można przeprowadzić szerzej zakrojone śledztwo dziennikarskie, np. porozmawiać z ministrem i żoną przed kamerami, skonfrontować to z sędzią w Miami oraz świadkami wydarzeń. Wówczas sprawiedliwym byłoby opublikowanie zweryfikowanego materiału rzetelnie przedstawiającego wszystkie wątki, ale wyłącznie w przypadku, gdy znalazły się ewidentne podstawy do podejrzenia, iż ówczesny poseł dopuścił się złamania prawa.

DECYZJA

Uważam, że najwłaściwszym rozwiązaniem jest skorzystanie z teorii cnót. Reporterzy jeżeli wątpią w wyrok sądu, mogą ponownie wybrać się do Miami by zweryfikować fakty, dzięki czemu informacje, w ich dyspozycji będą pełniejsze i spójniejsze. Wiadome jest, że przy grupowych zatrzymaniach rzadko się zdarza by podejrzani traktowani byli w indywidualny sposób, dlatego dokumenty, które podpisał minister na miejscu mogą różnić się od faktycznych. Ponadto jak wynika z raportu, minister zatrzymany był w stanie wskazującym spożycie alkoholu, a zatem mógł nie być w pełni świadomy stawianych mu zarzutów. Niemniej jednak nie ulega wątpliwości, że o ile społeczeństwo powinno przejmować się tego rodzaju sytuacjami, to powinno ono otrzymać wersję wydarzeń, która pozwoli im zaopiniować ministra w niekrzywdzący nikogo sposób.

BIBLIOGRAFIA

1. B/d. (2008, 11 18). *"Teraz My": wstydliva historia Drzewieckiego*. Pobrano 12 30, 2008 z lokalizacji Onet.pl: <http://wiadomosci.onet.pl/1864403,448,1,1,item.html>
2. B/d. (2008, 11 17). *Stenogram z archiwum "Teraz MY": Drzewiecki*. Pobrano 12 30, 2008 z lokalizacji Onet.pl: http://wiadomosci.onet.pl/1868582,448,z_archiwum_teraz_my_drzewiecki,item.html
3. CBOS. (brak daty). *Stosunek Respondentów do Obecnego Rządu*. Pobrano 12 30, 2008 z lokalizacji Fundacja CBOS: http://www.cbos.pl/PL/trendy/trend_01.php

4. jaś, & kdj. (2008, 11 17). *Sylwester Drzewieckiego - Za Kratkami*. Pobrano 12 30, 2008 z lokalizacji TVN24.pl: <http://www.tvn24.pl/4229,1,terazmy.html>
5. Morozowski, A., & Sekielski, T. (2008, 11 17). *Teraz My i Dogrywka z Dnia 17-11-2008*. Pobrano 12 30, 2008 z lokalizacji TVN24.pl: <http://www.tvn24.pl/terazmy.html>
6. Policja Miami. (2008, 11 18). Pobrano 12 30, 2008 z lokalizacji Onet.pl: http://m.onet.pl/_m/0a9df3c2481b6d567024b199d1d34b18,0,1.jpg
7. Policja Miami. (2008, 11 18). Pobrano 12 30, 2008 z lokalizacji Onet.pl: http://m.onet.pl/_m/ac378836bfc9bbbec3c0642fd1162b9e,0,1.jpg
8. Policja Miami. (2008, 11 18). Pobrano 12 30, 2008 z lokalizacji Onet.pl: http://m.onet.pl/_m/908f38cda7c8091baa32f382b434ab35,0,1.jpg
9. Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich . (2005). *Kodeks Etyki Dziennikarskiej*. Pobrano 12 30, 2008 z lokalizacji SDP: <http://www.sdp.pl/ked.php>
10. Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich. (2008, 11 06). *Karta Etyczna Mediów*. Pobrano 12 30, 2008 z lokalizacji Konferencja Mediów Polskich: http://www.radaetykimediow.pl/dokumenty_kmp1.html